

Συνέντευξη του Μανόλη Γλέζου στον Σπύρο Βαββέρη (Βιταμίνη Ο, τεύχος 35, 2004)

ΕΡΩΤΗΣΗ: Κύριε Γλέζο, είσαστε γνωστός για τη δράση σας κατά του φασισμού. Ο αγώνας αυτός ήταν απλώς εθνικο-απελευθερωτικός και αργότερα κατά της ξένης εξάρτησης, ή συγχρόνως ήταν προσανατολισμένος και στην καθιέρωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην πατρίδα μας; Και αν ισχύει το δεύτερο, τι περιεχόμενο –σε αδρές γραμμές– δίνετε στον όρο «ανθρώπινα δικαιώματα»;

Μ. ΓΛΕΖΟΣ: Σαφώς και υπήρχε προσανατολισμός στα ανθρώπινα δικαιώματα, αν και η προτεραιότητα και το βάρος δινόταν, όπως είναι φυσικό, στην εθνική απελευθέρωση. Λέγοντας, τώρα, ανθρώπινα δικαιώματα, ξεκινούσαμε από κάποια που σήμερα φαντάζουν αυτονόητα, αλλά τότε ήταν αδιανόητα. Η ισότητα των δύο φύλων, το δικαίωμα εκλέγειν και εκλέγεσθαι των γυναικών, το δικαίωμα στη μόρφωση, η πάλι κατά του αναλφαριθμητισμού (και πάλι κυρίως των γυναικών), ο σεβασμός της προσωπικότητας όλων των συναγωνιστών, ανδρών και γυναικών.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Σήμερα, σύμφωνα με αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου του 1994 και με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ, στα «ανθρώπινα δικαιώματα» συμπεριλαμβάνεται και το δικαίωμα για ίση μεταχείριση των ανθρώπων ανεξάρτητα από το σεξουαλικό τους προσανατολισμό, πλάι στο αίτημα για εξάλειψη των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλής, θρησκείας κ.λπ. Πώς σχολιάζετε αυτή τη διεύρυνση του όρου; Υπάρχουν οι όροι για συγκεκριμένη νομοθετική και γενικότερα κοινωνική εφαρμογή αυτής της ευρωπαϊκής επιταγής στη χώρα μας;

Μ. ΓΛΕΖΟΣ: Η διεύρυνση του όρου είναι αυτονόητη. Ίση μεταχείριση και σεβασμός της προσωπικότητας και των επιλογών όλων των ανθρώπων. Και δεν νομίζω ότι η χώρα μας είναι ανέτοιμη να υιοθετήσει και να εφαρμόσει αυτή την ευρωπαϊκή επιταγή.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ένας άλλος τομέας στον οποίο έχετε γίνει γνωστός είναι η οικολογία. Διεθνώς, πολλά οικολογικά κόμματα, καθώς και κόμματα με αριστερό και οικολογικό προσανατολισμό, συμπεριλαμβάνουν στα προγράμματά τους το αίτημα για ίση μεταχείριση της ομοφυλοφιλικής συμπεριφοράς. Το θεωρείται αυτό σωστό; Τελικά, το θέμα της ομοφυλοφιλίας χωράει στην κοινωνική οικολογία και αυτός ο αγώνας για ίση μεταχείριση είναι ένας πολιτικός αγώνας;

Μ. ΓΛΕΖΟΣ: Πώς σας ήρθε τώρα να μπερδέψετε την οικολογία; Ανέκαθεν θεωρούσα ανούσιους τους πολλαπλούς προσδιορισμούς και αυτοπροσδιορισμούς, που το μόνο που κάνουν είναι να μπερδεύουν τα πράγματα. Οικολόγος μπορεί να είναι ένας άντρας ή/και μια γυναίκα, ένας κοντός ή/και μία ψηλή, ένας ετεροφυλόφιλος άντρας ή/και μια ομοφυλόφιλη γυναίκα, ένας φούρναρης ή/και μία δασκάλα, ένας που γνωρίζει αγγλικά ή/και ένας που δε γνωρίζει κ.ο.κ. Δηλαδή, για να αντιστρέψω το ερώτημά σας, αν αύριο ερχόταν ένας καθ' όλα αναξίπιστος πολιτικός σχηματισμός ή και επικίνδυνος, που για δικούς του αδιευκρίνιστους λόγους άρθρωνε λόγο κολακευτικό για τους ομοφυλόφιλους και υπεραμυνόταν των δικαιωμάτων τους, ενώ ταυτόχρονα έλεγε, για παράδειγμα, ότι πρέπει να εξοντωθούν όλα τα αδέσποτα ζώα ή να φυλακίζονται όσοι δεν προσλαμβάνουν ομοφυλόφιλους στη δουλειά τους. Ποια είναι η δική σας θέση επ' αυτού; Θα τον αναγορεύατε σε συνομιλητή σας και

θα πυκνώνετε τις τάξεις του; Δεν το πιστεύω.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Η απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου του 1994 προτρέπει τα κράτη-μέλη να συνεργαστούν με τους συλλόγους των ομοφυλόφιλων/ αμφιφυλόφιλων πολιτών για την από κοινού αντιμετώπιση της αντι-ομοφυλοφιλικής βίας. Επίσης προτείνει στα κράτη-μέλη να πάρουν μέτρα για άρση κάθε νομικής ανισότητας: τη θεσμοποίηση της ομοφυλοφιλικής συμβίωσης/ πολιτικού γάμου, την υιοθέτηση παιδιών, την ίδια ηλικία σεξουαλικής ενηλικίωσης για ομοφυλόφιλους και ετεροφυλόφιλους, τη μέριμνα για τους φυλακισμένους κ.ά. Στη χώρα μας δεν έχουν γίνει κινήσεις στη κατεύθυνση αυτή (εκτός -εν μέρει- του ζητήματος της πορνείας). Θεωρείτε ότι η κεντρική εξουσία οφείλει να δραστηριοποιηθεί για την υλοποίηση των προτροπών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κι αν ναι, πώς; Τι ενέργειες θα μπορούσε να κάνει η Τοπική Αυτοδιοίκηση (Δήμοι, Νομαρχίες) για την προώθηση των πιο πάνω προτροπών;

Μ. ΓΛΕΖΟΣ: Ναι, η κοινωνική βία είναι κάτι που πρέπει να εξαλειφθεί. Όμως μη χάνουμε το δάσος για το δέντρο. Η βία είναι ένα τεράστιο πρόβλημα. Οι κακοποιημένες γυναίκες, ακόμα και στον λεγόμενο προηγμένο κόσμο, στην Ευρώπη και στη χώρα μας είναι, δυστυχώς, η πλειοψηφία. Αν δεν παλέψουμε να εξαλείψουμε αποτελεσματικά τις μορφές βίας που απειλούν το 50% του πληθυσμού είναι υποκριτικό να μιλάμε μόνο για την αντιμετώπιση της αντι-ομοφυλοφιλικής βίας. Δεν αδιαφορούμε, αλλά δεν παύουμε να το βλέπουμε σαν επιμέρους μόνο πρόβλημα βίας. Είμαστε εναντίον της βίας, γενικότερα. Τώρα, για τα υπόλοιπα ζητήματα που θίγετε, θα σας έλεγα να κρατάτε πιο μικρό καλάθι. Ας τα πάρουμε από την αρχή:

Ομοφυλοφιλική συμβίωση/ πολιτικός γάμος. Μα ούτε η ετεροφυλοφιλική συμβίωση έχει θεσμοποιηθεί, ενώ ο πολιτικός γάμος εξακολουθεί να μην είναι ευπρόσδεκτος από πολλές οικογένειες. Η νομοθεσία θέτει τόσους περιορισμούς και προϋποθέσεις για την υιοθέτηση παιδιών, ίσως επειδή δεν υπάρχουν διαθέσιμα παιδιά, ώστε τα εμπόδια να γίνονται ανυπέρβλητα για ένα ζευγάρι που επιθυμεί να υιοθετήσει. Μέριμνα για τους φυλακισμένους; Αναμφισβήτητο. Για όλους τους φυλακισμένους, των οποίων οι συνθήκες κράτησης είναι επιεικώς απαράδεκτες. Και εδώ θα αντιστρέψω την τρίτη ερώτηση. Ρωτούσατε αν ο αγώνας για ίση μεταχείριση της ομοφυλοφιλίας είναι ένας πολιτικός αγώνας. Θα σας πω ότι χρέος του ομοφυλόφιλου, όπως και κάθε συνειδητοποιημένου πολίτη, είναι να μετέχει τόσο στους πολιτικούς όσο και στους κοινωνικούς αγώνες. Αυτό είναι μονόδρομος. Και εκεί θα βρει τους δυνάμει συμμάχους και συναγωνιστές και για άλλες διεκδικήσεις. Η παρουσία και η καταξίωση των ομοφυλόφιλων στους κοινωνικούς αγώνες θα πείσει για τα δικαιώματά τους ευρύτερο πλήθος πολιτών. Όσο οι ομοφυλόφιλοι αυτόγκετοποιούνται ή αποδέχονται τη γκετοποίηση, τα προβλήματά τους δεν θα βρίσκουν λύσεις.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Όσοι καταπολεμούν την ομοφυλοφιλική επιθυμία (ορισμένα αριστερά και υπερ-δεξιά κόμματα, η ελληνική Ορθόδοξη Εκκλησία, σωματεία και μεμονωμένοι πολίτες) συχνά το κάνουν για λόγους ηθικής και χριστιανικών αξιών. Η αμοιβαία αγάπη και αλληλεγγύη, γενικά ο έρωτας, φαίνεται σαν να μην αποτελούν αξίες. Θεωρείτε, ότι η ομοφυλοφοβία και η αντι-ομοφυλοφιλία μπορεί να συνυπάρχει σε μια γενικά προοδευτική κοινωνία;

Μ. ΓΛΕΖΟΣ: Υπάρχουν ομοφυλόφιλοι σε κάθε πολιτικό χώρο. Είναι δικό τους,

λοιπόν, θέμα να παλέψουν από μέσα τα πράγματα, να διεκδικήσουν την ουσιαστική ισότητα όλων. Να σας αναφέρω κάτι που θεωρώ ιδιαίτερα ελπιδοφόρο. Ένας σχετικά νεαρός πολιτευτής, πριν από τέσσερα χρόνια, αρνήθηκε να συμμετάσχει στο ψηφοδέλτιο του κόμματός του, προκειμένου να μη βλάψει το κόμμα του, καθώς είχε ειπωθεί (και ο ίδιος, αν θυμάμαι καλά, το είχε αποδεχθεί) ότι είναι ομοφυλόφιλος. Στις περσινές Δημοτικές εκλογές ο συγκεκριμένος πολιτευτής εξελέγη Δημοτικός Σύμβουλος και μάλιστα πρώτος σε ψήφους, μολονότι το ψηφοδέλτιο στο οποίο συμμετείχε δεν ήταν αμιγώς της παράταξής του, αλλά καρπός συνεργασίας. Οι πολίτες της περιοχής του απέδειξαν με την ψήφο τους την εκτίμησή τους στο πρόσωπό του, αδιαφορώντας για τις ερωτικές προτιμήσεις του. Δεν τους αφορούσαν, άλλωστε. Λύσεις, άρα, έτοιμες δεν υπάρχουν. Τις λύσεις τις δίνει ο δικός μας, κάθε φορά, αγώνας. Θα σας θυμίσω εδώ τον Αντόνιο Ματσάδο: «Περιπατητή, δεν υπάρχει δρόμος. Το δρόμο τον φτιάχνεις περπατώντας».

Αθήνα 7 Απριλίου 2004